

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

XIII. Peccata Mortalia Artificum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

num ad aliquas merces comparandas licitatus sum fictè, vt alter affectus ad merces cariùs pretio emeret: dubitans de iustitia contractus ausus sum perficere: prauis contractibus operam adhibui: furtiuum comparauì, aut dubius quidem non prius de venditionis iustitia periculum feci: vendens ex commissione cariùs vendidi, quàm imperarer, excessu pretij mihi asseruato: quia iniusto quæstui indulgere curauì, merces non sunt venditæ commissa, quæ postea aut periere, aut deteriores sunt effectæ *toties*.

44. *Crimina letha'ia exprime eorum, qui ad mercium consumptionem emptores quarunt, & alienas merces offerunt.* Con- §. 2. *Procuratoris mer-*
tractum vsurarium fieri curauì, eique opem tuli: mercem *toris mer-*
mihi emi, vnde non requisui alium emptorem, qui pretio ma- *cium.*
iori acciperet: affirmavi non adesse emptorem, qui è tanto pretio excederet, mihi graui excessu reseruato: iniustas vsuras, quod Hispanicè exposuero *Mohatras*, promouì: cambionum siccorum contractus excitavi *toties*.

CAPVT XIII.

De Peccatis grauib. Artificum.

45. *Q*uandonam delinquat Argentarius? Æs vile pro auro, aut argento vendidi: auro aut argento plus vilis *Argēta-*
æris admiscui, quàm ars exigit: emptoribus non declaravi *ri præ-*
admixtum, aut pretium non imminui: ex furto mala fide *xis.*
aliquid emi: monetam conflaui; conflata imminui effeci, ære sublato: communem lapillum pro pretioso vendidi, aut pretiosum emi pro vili: gemmas super aurum non collocaui, sed super æs vile, dum eidem ponderi vtrumque erat addendum: deauravi, aut argentaui contra legis præscriptum villioris æris monetam: aurum non debito valore elaborari effeci *toties*.

46. *Bibliopola indica graues transgressiones.* Libros alterius Regionis vbi fides non viget, cum periculo suspecta doctrinæ asportavi, vendidi, aut venales exposui: allatis è Regno extraneo libris, operis auctorem, qui in Hispania edidit, impediui, quo minus volumina vendere valeret, aut imminui pretium effeci: libros prohibitos vendi curavi; aut lasciuos tractatus, qui graue nocumentum afferre assolent; aut sine auctore librum vendendum assumpsi: defectuosum librum

librum pro integro tradidi graui incommodo legentis : expurgatorium librorum catalogum nec habui, nec emendari libros iuxta illius præscriptum procuravi *toties.*

§. 2. *Typographi.* 47. *Quid de Typographo?* Sine auctoritate indulgentiarum aut deuotiones excusi : librum e mentita vrbe edidi, vnde auctori graue nocumentum exurgit, qui multiplicatis voluminibus sua non potest vendere : mihi contra auctoris voluntatem aliqua volumina retinui, licet papyrum adhibuissem vile atramentum mox periturum adhibui *toties.*

§. 3. *Pictoris.* 48. *De pictoribus quidam?* Amasiæ formam amanti tradidi : viles colores post paruum interstitium morituros apposui, prauo lino, inuiti præparatione : nudas imagines occasione scandali grauis expressi : dies festos non ediscendi gratia, sed lucrandi seruiliter violaui *toties.*

§. 4. *Ludi chartarum Ministri.* 49. *Quandònam grauer delinquat, qui Ludo chartarum mensam exponit?* Consultò admisceos, qui dominium non habebant, vel mortaliter ludendo peccabant, quia amitebant, quod familiæ sumptui erat necessarium : vnde cogor legibus prohibentibus domos lusorias, comprehendi : permisi vestes seu ludentis, seu vxoris adduci, vt nummorum loco deseruirent : immoderatè nimis pro lusoriis chartis, aut lucernis exegi : mulierculas in prauum vsum adduci permisi *toties.*

§. 5. *Histrionis.* 50. *Quid de Histrionibus?* Mecum amasiam aut publico scandalo, aut coniugis specie duxi : permisi vxorem dona accipere cum inordinati affectus, & effectus periculo ; aut cum adolescentibus aut viris proaciter admiscere sermones : femina vestem virilem immodestè cum scandali grauis occasione prætuli : versus recitavi, qui ex sese ad intemperantiam excitant : cum recitabam amorum affectus ex corae loquebar : Hospites debita mercede grauer defraudaui iter agens, aut in vrbibus permanens : sine voluntate parentum huic muneri infami quidem incubui, dum in re tam graui obedire tenerer *toties.*

§. 6. *Obstetris.* 51. *Obstetricum peccata lethalia recensens.* Sine sufficientia operam impendi : Baptismi formam ignoravi : obortam difficultatem, quæ requirebat medicum, prætermisi : secretum violauim, vnde grauis infamia exorta : puellis integritatis simulationem promittendo, mea securitate facilius illæ se violari permiserunt : falsò iuravi de foeminae integritate iuridicè interrogata, grauibus inde obortis incommodis, quorum rea exiit : infantem vnum pro altero apposui : premium, quod ad infantis nutritionem accepi, defraudaui : *simulauim*

simulavi mortuum infantem, quem clam nutriendum acceperam, superstitem esse, vt adhuc ad nutritionem pecuniam acciperem: occasione officij chartas amatorias foeminae alicui tradidi: ad abortum remedia exhibui seu ante, seu post fetus animationem; vel ad non concipiendum: infantem communi lapidi, aut alterius portae cum iniuria appolui, quando proprii parentes eum & poterant, & debebant nutrire toties.

§ 2. Debitor eum sicut sapientibus & insipientibus, sapientem quidem confessarum graua commissa aliarum artium mechanicarum, vt scita recolat; insipientem poenitentem edoceo, quae quidem Ar-
 Reliqua-
 rum Ar-
 committit ignorans. Quid igitur de aliis mechanicis artibus tui Me-
 aduicendum? Textor delinquit grauiter, si fila serica, linea, chanica-
 rum.
 aut lana cum viliori commutat: si telam pectini contra le-
 gem apponit: aut aliquid contra artem, graui oborto incom-
 modo, praestat. Tonsor pannorum non aequaliter tundendo,
 aut bis tutudisse affirmando, cum non praestiterit; aut cardis
 pilum extrahendo; gummumve graui oborto damno adii-
 ciendo. Latomus seu Cementarius a mercenariis operis mer-
 cedem auferendo, aut partem quidem, quam a domino sibi
 exigit, ac si esset unmercenario impendenda; aut domui ex-
 alicandae materialia vetera corrupta adii-ciendo, quorum,
 vt optimorum, pretium accipiunt; aut mercedis laborem
 non implendo; aut ruinae domus causam dando; dum inu-
 tiliter reparationi incubuere. Faber lignacium vendendo ligna
 putrida pro sanis; aut opus alienum celsiori, seu viliori, quam
 opus est, pretio taxando, iniuria quidem vel domini, vel ar-
 tificis; aut in domus euersione spolia surripiendo. Sartor iu-
 rando se tali die opus perfectum daturum, quod scit minimè
 adimplendum, vel dubitat; aut plus materiae exigendo, quam
 ad opus est necessarium; aut aliquid momenti superans sine
 voluntate domini retinendo; aut vestem perdendo, vt ali-
 quid materialium sibi vsurparet; aut dies festos sine graui
 causa violando. Chordarum, aut funium artifex struppam pro
 canabi adii-ciendo, vnde funis illico abrumpitur. Lucerna-
 rum faber admiscendo linum cerae excrementis vt pondero-
 sius opus pluris sine iustitia aestimetur; aut seuum vel cice-
 rum farinam cerae iniiciendo; aut resinam, seu therebenti-
 nam cerae pallidae apponendo velocius consumendae; aut plus
 lini quam ars exigit, in cerae, aut seui subtractionem adhi-
 bendo. Coriorum curator extrahendo e lacu corium prius
 quam debet ex lege; aut festa non custodiendo sine necessi-
 tate, exceptis quidem a solemnibus omnium Sanctorum vsquo
 ad

ad Resurrectionem, ob Solis beneficium; aut lanificum adhibendo pro nautea. *Faber ferrarius* clauis efficiens o iis, quos suspicatur, ad opus iniquum abufuros; aut rubra terra ad operiendum, ne rupturæ vasis appareant. *Spatharius* vendendo enses fractos, periculo quidem emptoris, dum oborta pugnandi occasione, in partes diuiditur. *Calceus r veterinaris*. Soleas ferreas etiam fractas figendo; aut festos dies sine erigente bestia itinere violando grauius. *Sutor* soleas grossas findendo: corium combustum pro forti dando; festos dies sine causa grauius transgrediendo. *Custos ostij ciuis* in permittendo, merces prohibitas asportari, iuramento quidem fidelitatis violato. *Caupo* hircinas carnes pro arietinis tradendo; aut vinum nouum pro vetere, seu aqua immixtum dando; aut consultò famulas lasciuas habendo in hospitium impudicitiam; vel ludos prohibitos permittendo; vel latrones fouendo, vel scienter ebrietate afficiendo vinum propinando. *Cetarius* pisces siccos aspergendo, vt pondus addatur; aut sale rursus pisces madefactos condiendo in alteram hebdomadam; aut recentia aquatilia potiora diuitibus accommodando, pauperi inutilibus ferè fragmentis reseruatis, quæ eodem pretio accipiunt. *Galerorum artifex* vendendo galeros ambustos, aut veteres rursus intinctos pro sanis, & nouis. *Lanificus* pannum perdendo, dum nimium radit, aut citius finem operi imponit; aut non tot cardis addicit versionibus, quot opus exigit; aut battuario pannum tradendo minus battuandum, quam oportet; aut gummam adiciendo pro sapone; aut ex saponis portione detrahendo; vnde pannograue nocumentum obuenerit. Hinc reliquos artifices grauius crimina poteris edocere.

CAPVT XIV.

*De Peccatis mortalibus Tribunalis
iudiciarij.*

§. I. 53. **I**udicum denique, qui reliquorum delicta puniunt, grauius crimina recensenda. Quando nam Iudex mortaliter delinquit? Cognoscens iustitiam vnius manifestam esse rectam, fari curauit ab illo, vt alterum damnare non cogerer: iniquè iudicauit seu quæstus, seu amicitia, seu propinquitatis prætenu: sine iurisdictione causam vocauit ad tribunal: in-